

Kaboel gevallen. Amerika speelde democratietje in de Afghaanse stammenwereld

Door [David P. Goldman](#) - 18 augustus 2021
Geplaatst in [Afghanistan](#) - [Verenigde Staten](#)

Ik streeelde mijn glas calvados in een café tegenover de Nore Dame, en probeerde me te troosten na een vergeefse poging toegang te krijgen tot de riolen van Parijs. Het [Mussé des Gouds de Paris](#), het Parijse Riolenmuseum, biedt de enige toegang tot de geheime doorgangen die leiden naar de geheime [catacomben](#) van de Kartuiser monniken waar ik ooit gesproken heb met de geest van [Kardinaal Richelieu](#).

Onder Richelieu, de kwade genius van de Dertigjarige Oorlog, versloeg Frankrijk de Oostenrijkse en Spaanse wereldrijken die een twee keer zo grote bevolking hadden en vele malen rijker waren, waarbij twee vijfde van de bevolking van Midden-Europa omkwam.

Maar het museum was dicht door de pandemie, net zoals het grootste deel van de stad. Ik kon zonder moeite een tafel vinden tegenover de kathedraal. Maar hoe de Kardinaal te vinden?

Maurice Chevalier

Als ik toegang had gekregen zou ik langs eeuwenoude muurtjes via nauwe trapjes naar de oude rots zijn geleid tot ik het kleine kamertje had bereikt waar de beenderen van de dode Kartuisers in pyramides lagen opgestapeld. Maar de weg was geblokkeerd.

Mijn dagdromerij werd onderbroken. 'Ik hoop dat u me niet vergeten bent', zei een stem die klonk als een 78-toeren opname van Maurice Chevalier. Ik zou hem overal hebben herkend: het was de Kardinaal! Maar ik zag niets.

Kaboel gevallen. Amerika speelde democratietje in de Afghaanse stammenwereld

Chateau Petrus

'Wees niet bevreesd', zei de Kardinaal, 'Als u zo vriendelijk wilt zijn om te zorgen voor een gepast plengoffer, zal ik dadelijk zichtbaar worden.'

'Ober', riep ik, een magnum Chateau Petrus!'

'Ja mijnheer', zei de ober. 'Een of twee glazen?'

'Een kwispedoor alstublieft', zei ik.

De ober keek me twijfelend aan.

'Doe dan maar een lege ijsemmer.'

Betaling vooraf eisend, haastte hij zich weg.

De oude rite werkt

Ik goot de geurige Bordeaux in de ijsemmer en onmiddellijk klonk een gorgelend geluid. De oude rite van de geestenbezwinging werkte nog steeds. Vanaf de neus van zijn laarzen, via zijn benen, wambuis, baard en hoed werd de Kardinaal geleidelijk zichtbaar.

Hij leek nog steeds op het portret van Philippe de Champaigne in het Musée des Beaux-Arts in Straatsburg, in elk geval van opzij - maar toen hij zich naar me toekeerde leek hij meer op Charlton Heston in *De Drie Musketers*.

Vanavond zijn de geesten overal

'Heeft u het druk?', vroeg ik. In de catacomben had de geestenbezwinging hem slechts 10 minuten in gematerialiseerde toestand weten te houden.

'Ik ben de hele avond vrij', antwoordde de Kardinaal.

'Maar hoe heeft u weten te ontsnappen aan uw oude kwelgeesten?', vroeg ik.

'De geesten zijn vanavond overal, antwoordde de Kardinaal. 'De geesten van de voorbije wereldrijken.'

Het fiasco van Syracuse

Dat was waar; de schemering was plotseling neergedaald, en aan de volgende tafel ontwaarde ik de doorzichtige omtrek van generaal Gamelin, de opperbevelhebber van de Franse strijdkrachten toen die in het voorjaar van 1940 in slechts zes weken werden verslagen door Duitsland. [Napoleon de](#)

Kaboel gevallen. Amerika speelde democratietje in de Afghaanse stammenwereld

[Derde](#) draaide cirkels op rolschaatsen.

Het standbeeld van paus Johannes Paulus voor de Kathedraal veranderde in een figuur die ik hield voor [Nicias](#), de Atheense bevelhebber bij het fiasco van Syracuse in 413 v. Chr.

Allemaal een dagje vrij als er een rijk valt

Aan de overkant van de straat zag ik de schaduw van [Anthony Eden](#), de premier van Groot-Brittannië tijdens de rampzalige Suez-crisis, die zijn hond Nipper uitliet. Admiraal Rozhestvensky, de Russische bevelhebber bij de [Slag van de Straat van Tsushima](#) in 1905, zat bewegingloos op een bankje in het park.

'We krijgen allemaal een dagje vrij als er een groot rijk valt', zei Richelieu vrolijk. Dit was mijn vierde séance met zijn geest en ik had hem nog nooit in zo'n mededeelzame bui gezien.

Geen strategisch belang

'U heeft het over de val van Kaboel', zei ik.

'Bingueaux!', zei de schaduw. 'Dat is Amerika's Straat van Tsushima, zijn Syracuse, zijn Val van Frankrijk.'

Het informele van onze ontmoeting op een caféterras maakte me stoutmoedig. Diep in de Parijse catacomben zou ik meer eerbied hebben getoond. 'Maar Afghanistan heeft geen enkel strategisch belang voor de Verenigde Staten, protesteerde ik. 'Het is absoluut een vernedering, maar het ziet er ook veel erger uit dan het is. Het Amerikaanse publiek heeft Afghanistan afgeschreven toen het jaren geleden koos voor Donald Trump.'

Rusland en Rome herstelden zich

'Je bent even stom als altijd, Spengler', antwoordde Richelieu. 'Welke les heb je nu getrokken uit het advies dat ik je gaf bij onze [laatste ontmoeting](#)? Een intact rijk kan zelfs de grootste ramp te boven komen.'

Rusland herstelde zich van zijn aanvankelijke nederlagen in 1941 om Duitsland na Stalingrad te vernietigen. Rome kwam met nieuwe legers na [Cannae](#) en verpletterde de Carthagers. De protestanten in de Dertigjarige Oorlog kwamen - met iets meer dan een beetje hulp van mijn kant - de keizerlijke overwinningen van de voorgaande 14 jaar te boven om Wallenstein bij [Lützen](#) te verslaan en het tij te keren.'

Kaboel gevallen. Amerika speelde democratie in de Afghaanse stammenwereld

De Amerikaanse instituties zijn door en door rot

'Maar waarom kan Amerika nu niet hetzelfde doen?', vroeg ik.

'Wat bleek uit de val van Kaboel is dat het Amerikaanse leger, en de politieke instituties daarachter, door en door rot zijn - even rot als Frankrijk in 1940.'

'Amerika begon met het creëren van een moderne democratie uit een tribale samenleving, een onderneming die even kansrijk is als de poging een griffioen te fokken door het laten paren van een leeuw met een arend.

Het stortte [twee biljoen dollar](#) in Afghanistan, het equivalent van honderd keer het bruto nationaal product van het land. Het betaalde Afghaanse politici, generaals en krijgsheren om democratie te spelen in een walgelijk, dwaas toneelstukje.'

Een monstrueuze voor-de-gekhouding

'Alles wat nog niet corrupt was toen Amerika binnenviel, werd corrupt in de maalstroom van Amerikaans geld. Intussen maakten Amerikaanse soldaten en bureaucraten fortuin als consultants, aannemers en leveranciers van voedsel en wapens aan het droompaleis van de Afghaanse democratie.

'Omdat het hele project van meet af aan een monstrueuze voor-de-gekhouding was, loog iedereen die ermee verbonden was - over de staat van het Afghaanse regeringsleger, over de gezindheid van de Taliban, over de behoeften van de Afghaanse troepen en over hun afhankelijkheid van luchtsteun.'

Belachelijke fictie

'Afghaanse ambtenaren logen tegen hun Amerikaanse geldverstrekkers, Amerikaanse bevelhebbers van grondtroepen logen tegen hun superieuren en Amerikaanse generaals logen tegen de politici. De sleutel tot promotie en rijkdom lag in het voortzetten van de belachelijke fictie die van meet af aan de motivatie was van de bezetting van het land.'

'Waar ging die twee biljoen dollar naartoe?' Het offensief van de Taliban begon in april, nadat de Amerikanen kenbaar hadden gemaakt te willen vertrekken.'

'Niemand vocht voor Afghanistan omdat er geen Afghanistan was om voor te vechten. Binnen enkele weken had het Afghaanse leger geen munitie meer, geen voedsel en geen luchtsteun. Wie ook maar iets kon stelen van de Amerikanen deed dat. De Afghaanse regering stortte in enkele dagen in, omdat ze er eigenlijk nooit is geweest.'

Kaboel gevallen. Amerika speelde democratietje in de Afghaanse stammenwereld

Ook het Amerikaanse leger raakte in paniek

'Wereldrijken, *mon ami*, vallen niet omdat ze tegenslagen te verwerken krijgen - hoe erg die ook mogen zijn - maar omdat het niemand iets kan schelen of ze overleven of niet. Niet alleen het Afghaanse leger is in paniek geraakt en gevlucht voor een militie van tuig, maar alle essentiële Amerikaanse instituties, te beginnen met het leger.'

Ik luisterde zwijgend naar de tirade van de Kardinaal. 'Wat gaat er nu gebeuren eminentie?', vroeg ik toen hij pauzeerde.

Het is gevaarlijk om een vriend te zijn van Amerika

'Amerika heeft geen strategie, geen richting, geen strategisch doel', zei hij. 'Het weerzinwekkende schouwspel op het vliegveld van Kaboel zal een waarschuwing zijn dat het gevaarlijk is om een vriend te zijn van de Verenigde Staten.'

China en Rusland zullen in Centraal-Azië de scherven oprapen. India zal zich in stilte voegen naar China. De Duitsers zullen al het nodige doen om een conflict met Rusland te vermijden. De Saoedi's zullen voor hun eigen veiligheid meer gaan leunen op Rusland - tenslotte verafschuwt Moskou het idee van een regering van de Moslimbroederschap in Riyad evenzeer als de Saoedische monarchen.'

Verloren onder het zand van de tijd

De laatste zonnestrallen verdwenen onder de horizon. Rozhestvensky sloeg op de tafel en bestelde wodka. Generaal Gamelin begon te schreeuwen tegen Napoleon III. Nipper maakte zich los van zijn riem en Eden ging als een bezetene achter hem aan. Nicias sprong van zijn voetstuk en rende als een waanzinnige rond het pleintje.

Richelieu begon te zingen, [Thank heaven for little girls](#) en de straat vulde zich plotseling met spoken - Thraciërs, Phrygiërs, [Mauriërs](#), Gupta's, Hellenen, Babyloniërs - en generaals en staatslieden van ter ziele gegane beschavingen wier namen verloren zijn gegaan onder het zand van de tijd.

Een afschuwelijke angst overviel me en ik stond op om te vertrekken, maar de menigte verslagen geesten sloot me aan alle kanten in.

Net voor het aanbreken van de dag werd ik wakker naast een lege fles calvados en [een exemplaar van Gibbon](#).

Dit artikel van David P. Goldman ('Spengler') verscheen het eerst in de [Asia Times](#) van 16 augustus.

Vertaling Chris Rutenfrans